

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у вересні 2019 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

30 вересня у Києві міністр культури, молоді та спорту України В. Бородянський обговорив з представниками європейських дипломатичних місій і культурних інституцій подальшу співпрацю між Україною та ЄС у сфері культури. У заході, зокрема, взяли участь: перший секретар Представництва ЄС в Україні Фредерік Куне; директор Британської Ради в Україні Саймон Вільямс; керівник проекту «Дім Європи» Крістіан Дімер; директор Гете-Інституту Беате Кьолер; директор Французького інституту в Україні Наталі Берас; директор Австрійського культурного форуму Ульф Хаусбрандт; директор Польського Інституту в Києві Бартош Мусялович; заступник глави місії Посольства Угорщини в Україні Крістіна Марфі; старший радник Данського інституту культури Олаф Герлач-Хансен; директор Чеського центру в Києві Люція Ржегоржікова; другий секретар Посольства Італії в Україні Аліче Аморіелло, аташе з питань культури Посольства Литви в Україні Іна Кнюрене тощо.

27 вересня Надзвичайний та Повноважний Посол Японії в Україні Такаші Кураї від імені японського уряду передав Національній опері України три сучасні мультимедійні проєктори. Це вже сьомий проєкт Уряду Японії, реалізований у нашій країні в рамках Програми підтримки культурних проєктів «Кусаноне». В урочистій церемонії також взяли участь представник Міністерства культури, молоді та спорту України Р. Карандеєв, директор компанії «Панасонік Україна» Кодзі Терадзіма, генеральний директор та художній керівник Національної опери України П. Чуприна, голова Наглядової ради Благодійного фонду «Велика родина» В. Ульянченко.

20 вересня у рамках міжнародного фестивалю *BalzacFest* у Києві відкрито пам'ятник Оноре де Бальзаку до 220-річчя від дня народження письменника. Автор погруддя – В. Бородай. Постамент виготовлено з гранітної брили, спеціально привезеної з с. Верхівня Житомирської обл., де свого часу зупинявся французький романіст. У церемонії відкриття взяли участь послы Франції та Польщі в Україні – Етьєн де Понсен і Бартош Ціхоцький, президент Асоціації «Бальзак – Ганська» Жан Рош, директорка Французького інституту в Україні Наталі Берас, представники мерії м. Тур, у якому народився Бальзак, – Жером Тебалді, Жак Шевченко і

Марі-Бернар Аміро-Дес та ін. 21 вересня французька делегація, посол Франції та директор Польського Інституту в Україні Бартош Мусялович також завітали до Верховні на завершальний захід фестивалю *BalzacFest – Balzac Weekend*. Основним концептом святкової програми стало поєднання української, французької та польської культур. Серед музичних подій – прем'єра твору французького композитора Жана Аві «Єво, благословенна будь» у виконанні *Камерного хору Національної музичної академії ім. П. Чайковського Consonance*; виступ польської оперної співачки Луції Чернески; програма «Paris. Chanson. Accordeon» у виконанні Н. Пічкур. Під час заходу охочі також змогли відвідати всеукраїнську виставку «Бальзак очима українців», зануритись в епоху Бальзака завдяки технології доповненої реальності та яскравому пісочному шоу «Від Тура до Верховні», ознайомитися з коміксом Брюно Дюамеля за мотивами твору «Батько Горіо» тощо. Масштабний міжнародний фестиваль *BalzacFest*, який було започатковано Міністерством культури України разом із франко-українською Асоціацією «Бальзак – Ганська», розпочався з 14 березня та охопив понад три десятки заходів у Києві, Житомирі, Бердичеві та Верховні.

12 вересня з нагоди відкриття в Ужгороді представництва Чеського центру, що діє при Посольстві Чеської Республіки в Україні, в історико-культурному центрі «Совине гніздо» стартувала документальна виставка «За вашу і нашу свободу. 1968–2018». На 24 стендах представлено біографії маловідомих загалу активістів, репресованих радянською системою через виступи проти введення радянських військ до Чехословаччини. Серед них і постать ужгородського студента Р. Гриня. Виставка діяла до 26 вересня.

За кордоном

На 74-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, яка 17–30 вересня проходила в Нью-Йорку, Генеральний секретар Антоніу Гутерріш оприлюднив доповідь «Стан справ у галузі людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, Україна», яка відображає ключові аспекти порушення цивільних і політичних прав жителів окупованого Росією півострова. Зокрема, йдеться про порушення свободи думки, совісті, переконань і релігії; свободу мирних зібрань тощо. У роботі Генасамблеї також взяв участь президент України В. Зеленський.

14 вересня у Лісабоні (Португалія) на площі Італії було відкрито перший у цій країні пам'ятник Т. Шевченку. У заході взяли участь представники українського посольства, мерії Лісабона, парламентської групи дружби Португалія – Україна, українських громад Португалії та Іспанії тощо. Автор погруддя – португальський скульптор Ельдер де Карвальо. Пам'ятник встановлено коштом добровольців. 15 вересня заходи із вшанування Кобзаря у столиці Португалії продовжила лекція шевченкознавця та фотографа Р. Теліпського «Монументальна Шевченкіана».

27 вересня у Мінську за сприяння Посольства України в Білорусі пройшов творчий вечір з нагоди 170-річчя від дня народження Олени Пчілки. Під час заходу відбувся показ документальної стрічки про життя та творчість української письменниці «Берегиня драгоманівського роду», який презентувала автор сценарію та режисер кінокартини І. Снарська (Дідик).

29 вересня в Сурамі (Грузія) відбулося традиційне свято Лесяоба – День Лесі Українки. Подію урочисто відкрили мер Хашурського муніципалітету Гіоргі Гураспашвілі та Тимчасово повірений у справах України в Грузії А. Касьянов. У рамках заходу відбулося урочисте покладання квітів до пам'ятника Лесі Українці та святковий концерт грузинських та діаспорних дитячих художніх колективів.

До Європейського дня мов

В Україні

15 вересня у Києві в приміщенні Гете-Інституту за підтримки програми Європейського Союзу *Culture Bridges* відбулося святкування Європейського дня мов. Організаторами події виступили: Британська Рада в Україні, Гете-Інститут в Україні, Французький інститут в Україні, Польський Інститут у Києві, Чеський центр при Посольстві Чехії в Україні, Центр португальської мови Інституту Камоенш у Києві, посольства Естонії, Іспанії, Литви та Угорщини в нашій країні. Подія відбулася за участі послів країн-організаторів, які представили свої улюблені книги. Під час заходу також пройшли пробні уроки європейських мов, майстер-класи, вікторини та змагання «Побачення на 11 мовах» (*SpeakDating*). З ініціативи Ради Європи щороку 26 вересня відзначається Європейський день мов з метою зміцнення мовної ідентичності європейських народів, поваги до різноманіття культур та етносів.

За кордоном

Український інститут у Швеції вперше представив українську мову на щорічному Європейському дні мов, який 24 вересня пройшов у Стокгольмі за підтримки Представництва Європейської Комісії. У рамках події діяв національний стенд, який ознайомив відвідувачів із українським письмом та фонетикою, ключовими подіями українсько-шведських відносин та сучасністю нашої країни.

Вшанування пам'яті

В Україні

5 вересня за участі Надзвичайного та Повноважного Посла Німеччини в Україні Анки Фельдгузен і представників консульств ФРН, Австрії та Румунії в Чернівцях у місті відбулася церемонія вшанування пам'яті жертв Голокосту на Буковині. Меморіальний захід відкрив зведений хор міста Бремен *RathsChor* (Німеччина) та Одеської національної філармонії. Захід організовано з ініціативи Центру ліберальної сучасності, Асоціації єврейських організацій та общин України і Чернівецького музею історії та культури євреїв Буковини.

16 вересня у Бердичеві Житомирської обл. до 78-х роковин Голокосту відбулося відкриття меморіальної виставки, в якому взяли участь послы Ізраїлю та Німеччини в Україні – Джоель Ліон і Анка Фельдгузен, радник Посольства США в Україні Самуель Фонтело, представники міжнародних організацій з Ізраїлю, Польщі, Німеччини, Австралії, Канади, США тощо. Захід організовано в рамках міжнародного проекту «Захистимо пам'ять» Фонду «Меморіал убитим євреям Європи», що фінансується Міністерством закордонних справ Німеччини та реалізується в нашій країні у тісній співпраці з Українським центром вивчення історії

Голокосту. Також у рамках цього проєкту 16–19 вересня на місцях масових поховань розстріляних євреїв та ромів було відкрито 9 меморіалів у населених пунктах Житомирської (с. Хажин, с. Бараші) та Вінницької обл. (м. Липовець, с. Плисків, с. Вахнівка, с. Чуків, с. Самгородок). Пам'ятні заходи пройшли за участі директора фонду «Меморіал убитим євреям Європи» Уве Ноймеркера (Німеччина).

13–27 вересня у Волинському краєзнавчому музеї, що в Луцьку, відбулася документальна виставка, яка стала результатом міжнародного дослідницького проєкту «Зневажений геноцид. Доля ромів у зоні окупації України під час Другої світової війни». Організатори – німецька спілка «Освітня ініціатива з роботи заради миру» та Український центр вивчення історії Голокосту в партнерстві з Волинською обласною організацією Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

За кордоном

20 вересня у Вольфсбергу (Австрія) на солдатському цвинтарі, поряд з яким під час Першої світової війни знаходився табір для біженців з Галичини, відбулося відкриття пам'ятного знаку на спомин про майже 900 загиблих тут українців. У церемонії взяли участь бургомістр міста та Надзвичайний та Повноважний Посол України в Австрії О. Щерба, який подякував австрійській стороні за відкриття цієї непростой сторінки та чесний погляд на спільну історію двох народів.

А 5 вересня у Лодзі (Польща) було відкрито пам'ятник Львівським пілотам, які захищали небо над цим містом у вересні 1939 року. Вони воювали проти німців від перших днів війни і були значною підтримкою для армії «Лодзь».

Креативні індустрії

В Україні

13–14 вересня у Києві вперше відбувся міжнародний фестиваль креативності та дизайну *OFFF*, який уже 20 років поспіль проходить у Барселоні (Іспанія) та подорожує різними містами світу. Серед закордонних учасників: топменеджери креативного агентства *B-Reel* (США) та студії креативного контенту *The Mill* (штаб-квартира в Лондоні, Велика Британія), дизайнери Джошуа Девіс і Рікардо Гонсалес (США), фотограф Палома Рінкон (Мексика – Іспанія). В Україні подію організувала команда школи *Projector* спільно з компанією *Depositphotos*.

20 вересня у столиці на локації *IZONE* відбувся фінал *V Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів New Fashion Zone*. Цьогоріч подія об'єднала 698 дизайнерів із 17 країн, серед яких Німеччина, Данія, Чехія, Польща, Грузія, Казахстан, Узбекистан, Молдова, Китай тощо.

За кордоном

7 вересня на тижні моди *New York Fashion Week* у Нью-Йорку (США) відбувся показ бренду одягу *BEVZA* від української дизайнерки С. Бевзи.

Дні культури В Україні

У вересні в різних містах України тривали Дні європейської спадщини, які за ініціативи Ради Європи та Європейської Комісії з кінця серпня до початку жовтня організовують у 50 державах, що підписали Європейську культурну конвенцію. Загальноєвропейський характер події сприяє об'єднанню громадян в європейському вимірі та акцентує увагу на цінності культурної спадщини, як матеріальної, так і нематеріальної. Цьогоріч Україна обрала свою національну тему – «Мистецтво та розваги: спадщина у головній ролі», яка об'єднала фестивалі, історичні реконструкції, екскурсії, виставки та інші заходи в Києві, Харкові, Львові, Полтаві, Батурині Чернігівської обл., Умані та Чигирині Черкаської обл. тощо.

9 вересня у Львові, а 11 вересня в Ужгороді з нагоди 70-річчя створення Китайської Народної Республіки відбулися Дні Китаю. Міста відвідала китайська делегація на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом КНР в Україні Ду Веєм. У рамках святкування було проведено фотовиставку історії та досягнень КНР та концерти за участі китайських артистів у Львівській національній опері та Закарпатському обласному музично-драматичному театрі ім. братів Шерегіїв. Своєрідним підсумком святкування став гала-концерт у Національній опері України, в якому взяли участь знані оперні виконавці обох країн. Зокрема Лю Ясінь, Їнь Хуа, Лян Ханьсень і Вей Цзіньдун виконали уривки з китайських опер. А 1 жовтня в Києві на Софійській площі Посольство Китайської Народної Республіки в Україні організувало демонстрацію 3D-відеомапінгу. Яскравий відеоряд представив історію Китаю від часів шовкового шляху (500 р. до н. е) до сьогодення.

6–8 вересня в Ужгороді тривали II Чеські дні на Закарпатті, які відкрив Надзвичайний та Повноважний Посол Чехії в Україні Радек Матула. Гостями заходу стали представники Устецького краю Чеської Республіки.

Натомість 22 вересня в селищі Середнє Ужгородського району за участі фольклорних колективів зі Словаччини, Угорщини, Румунії, Сербії та України пройшов *Фестиваль словацької народної творчості Slovenská Veselica*.

За кордоном

26 вересня Надзвичайний та Повноважний Посол України в Данії М. Видойник відкрив Дні української культури в Остербро (район Копенгагена). У рамках заходу було організовано персональну виставку київського художника І. Пилипенка, виступ фольклорного ансамблю «Дивограй», майстер-класи з приготування страв національної кухні тощо. Подія відбулася завдяки Посольству України в Данії, Дансько-українському товариству та фірмам *Nabo Østerbro*, *Nielsen Saloner* та *Bevar Ukraine*.

10–16 вересня в Іспанії, у містах Барселона та Малгра-де-Мар, відбувся ювілейний *V Міжнародний фестиваль української культури Ukrania Fest*, до якого долучилися митці, майстри та представники креативної індустрії з різних куточків нашої країни. Мета заходу – популяризація української народної та сучасної творчості, взаємозбагачення культурних традицій та обмін досвідом. Організатором події виступила Українська асоціація «Джерело» (Барселона) за підтримки Генерального консульства України в Барселоні та муніципалітетів Барселони та

Малпрат-де-Мара, у співпраці з Товариством зв'язків з українцями за межами країни «Україна – Світ», Торговою Палатою Барселони, Федерацією українських асоціацій в Іспанії та Академією мистецтв України ім. П. Чубинського.

Закордонне українство В Україні

Делегація Союзу українців Румунії взяла участь у Міжнародному фестивалі ліжникарства, який було проведено 21 вересня у Яворові Львівської обл.

За кордоном

18 вересня в Едмонтоні відзначили 45-річчя програми з промоції української мови й культури в Канаді – *Ukrainian Bilingual Program*. А 26 вересня в Канадському інституті українських студій Альбертського університету, відбулася презентація книги директорки з освіти Дослідно-освітнього консорціуму з вивчення Голодомору при цьому закладі – Валентини Кирилів. Видання «Голодомор в Україні. Геноцид голодом 1932–1933 рр.: навчальні матеріали для викладачів і студентів» містить документи, мапи, фотографії, свідчення очевидців, літературні твори для різних вікових категорій, посилання на мультимедійні ресурси тощо.

У США відбулися одразу два фестивалі, які презентували та популяризували українську культуру. 13–15 вересня у Вашингтоні тривав щорічний XVII Український фестиваль, головним спонсором якого стало Посольство України в США. А 14 вересня в Міннеаполісі пройшов XIX Фестиваль української спадщини, організований Українсько-американським громадським центром. Вітальні листи на адресу фестивалю надіслали член Конгресу США Дін Філліпс та сенаторка Емі Клобучар. Під час заходу було проведено виставки писанок, самчиківського розпису, кримськотатарської вишивки, виступи діаспорних колективів, конкурси, ярмарок тощо.

15 вересня у Мельбурні відбувся масштабний Український фестиваль, організований найбільшою українською спільнотою Австралії – українцями штату Вікторія. У концертній програмі виступили місцеві українські танцювальні та хорові колективи. Під час події відбулися численні майстер-класи з народного декоративно-прикладного мистецтва та презентація страв української кухні.

Український гурток народних танців «Київ» з Бразилії представив Україну на *LXVIII Міжнародному фольклорному фестивалі Festival de Danças Folclóricas Internacionais* Сан-Паулу, що проходив 21–22 вересня.

22 вересня українська громада Ісландії презентувала національні костюми, вишивку та кухню на Міжнародному фестивалі культур в Акранесі.

Своєю чергою українці Молдови організували роботу майданчика «Українське подвір'я» у рамках XVIII Республіканського етнокультурного фестивалю «Єдність через різноманітність», який 15 вересня провела мерія Кишинєва. На заході було представлено вишиті рушники з різних регіонів Молдови, де компактно проживають українці, національний одяг та різноманіття страв народної кухні.

16 вересня Ризький український народний театр під керівництвом М. Семенової презентував у столиці Латвії прем'єру вистави «Житейське море» за п'єсою І. Карпенка-Карого. Захід відбувся до Дня Незалежності України та на

честь 400-ліття українського театру за участі Надзвичайного та Повноважного Посла України в Латвії О. Міщенка.

21 вересня Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала літературний вечір, присвячений Д. Павличку та М. Небиляку.

Мистецькі заходи

В Україні

Голлівудські актори Денні Трехо та Крістофер Ллойд, дизайнер відеоігор Джон Ромеро (США), художники Брюно Дюамель (Франція) – автор графічної адаптації роману О. де Бальзака «Батько Горіо» та Джон Герра, більш відомий під псевдонімом *JagoDibuja* (Колумбія) стали гостями II Міжнародного фестивалю сучасної попкультури «Comic Con Ukraine». Захід проходив 21–22 вересня в Києві на Артзаводі «Платформа».

Посольства Литви, Аргентини, Бельгії та Африканська рада в Україні презентували традиції, одяг, танці та кухню своїх народів у рамках III Міжнародного фестивалю культурної дипломатії «VIA REGIA Україна», який 28 вересня пройшов у «Замку-музеї Радомисль» на Житомирщині. Захід започатковано з метою налагодження міжнаціональних відносин, виховання толерантного суспільства, збереження і зближення культур різних країн Європи і світу.

21 вересня в с. Махнівка Козятинського району Вінниччини відбувся I Міжнародний фестиваль «Гей, соколи», присвячений постаті Томаша Падура. Будучи українцем за походженням, він зробив вагомий внесок у літературу та музику Польщі, а його пісня «Ней соколу» стала своєрідним народним гімном поляків. У заході взяли участь Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці, польська делегація зі Старого Міста і Тухолі, представники польської громади України тощо. Під час фестивалю відбулася презентація двомовної українсько-польської книги «Стежками Тимоша Падури» історика-краєзнавця М. Купчика.

Музика

В Україні

Гітарист Ахмед Дікінсон (Куба), піаністка Елізабет Холмегаард Нільсен (Данія), дует саксофоністки Ержебет Шелельо та органіста й композитора Андраша Габора Вірага (Угорщина) стали гостями I Міжнародного фестивалю камерної музики «КВІНТОФест», який з 15 по 19 вересня проходив у Національній філармонії України.

У партнерстві з Посольством Канади в Україні 4–5 вересня в Києві було організовано IV Міжнародний фестиваль ретромусики ім. Б. Весоловського. Цьогорічна тема заходу «Від канадського до українського радіо» зумовлена самою біографією композитора – Б. Весоловський очолював українську секцію новин на радіо Сі-Бі-Сі (*CBC/Radio-Canada*), а 1968 р. після довгої розлуки відвідав Батьківщину саме на запрошення Українського радіо. Фундатором фестивалю виступив Надзвичайний та Повноважний Посол України в Лівані І. Осташ. А цьогорічну фестивальну нагороду – «Зіркову діву» виготовив ліванський скульптор Набіль Вехбе на основі репродукції малюнка В. Гринька, який прикрасив альбом Б. Весоловського «Зірка» та нагадує стилістику львівських кабар 1930-х рр.

З 22 по 29 вересня вдруге відбувся започаткований Д. Северином (Україна – Швейцарія) міжнародний фестиваль *ArtCello Festival 2019*, який охопив Київ, Одесу, Дніпро й Харків. У події взяли участь: професор Вищої школи музики в Антверпені Юстус Грімм (віолончель, Німеччина), професор Вищої школи музики в Ліоні Анн Гастинель (віолончель, Франція), професор Вищої школи музики в Мангеймі Петру Юга (контрабас, Румунія). Фестивальними майданчиками стали: Національна філармонія України, одеський *Urban Music Hall*, Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки та Харківський національний університет мистецтв. Окрім виступів, імениті музиканти також провели майстер-класи для віолончелістів та камерних ансамблів.

Джазовий секстет *Jazzy Latin Groove B&W* у складі уродженця Вінниці саксофоніста Алекса Горена, вокалістки Доріт Горен, контрабасиста Валерія Ліпеца, піаніста Олександра Слуцького (Ізраїль), вокаліста Роя Янга (Ямайка – Велика Британія) та барабанщика Гладвіна Машоко (ПАР) виступив на фестивалі *VINNYTSIA JAZZFEST – 2019*, який 20–22 вересня проходив у Вінниці. Родзинкою виступу стало виконання українських пісень «Два кольори» і «Чорнобривці».

Ансамбль *Laude Novella* (Швеція) та гітарист Бернхард Хофштюттер (Бельгія) стали закордонними гостями Фестивалю старовинної музики «Фортеця Унг», який 19–28 вересня вперше було проведено в Ужгороді.

Окрім фестивалів, у Києві відбулася низка яскравих музичних подій. 11 та 12 вересня в Національній опері України під орудою Хобарта Ерла (США) виступив Симфонічний оркестр Сілезької філармонії (Польща). У програмі також взяли участь хор Національної опери України та співаки – Д. Іванченко (тенор) і О. Мельничук (баритон). Імпрезу 11 вересня було присвячено пам'яті жертв теракту в Нью-Йорку 11 вересня 2001 р.

13 вересня Національна філармонія України відкрила 156-й концертний сезон за участі піаніста Крістофера Парка (Німеччина). Незадовго, 7 вересня, там виступила піаністка Інгрід Фудзіко Хеммінг (Японія) у супроводі філармонійного Академічного симфонічного оркестру. 25 вересня за підтримки Посольства Португалії в Україні в головній філармонії країни відбувся вечір традиційної португальської музики «Нагота мого фаду», на якому виступили Інеш Граса (вокал), Рікардо Мартінш (португальська гітара), Бруно Давіде (класична гітара) та Луїш Тріндаде (бас-гітара, Португалія). 29 вересня за підтримки Австрійського культурного форуму в Києві на цьому ж майданчику дав концерт віденський колектив *Trió Immersio* у складі скрипальки В. Жук (Україна – Австрія), піаністки Маріам Варделашвілі (Грузія – Австрія) та віолончеліста Неманя Станковича (Сербія – Австрія). У рамках концерту відбулася світова прем'єра твору українського композитора З. Алмаші – «Відповіді, що відбулись без запитань». За підтримки Посольства Бразилії в Україні бразильський піаніст Пабло Россі дав концерти в Національній філармонії України (27 вересня) та Львівській національній філармонії (29 вересня). Натомість саксофоніст Рішард Золодзієвський (Польща) разом із Київським квартетом саксофоністів виступив із програмою «Латиноамериканський джаз» у Національній філармонії України (22 вересня) та концертом «Від Баха до Бітлз» у Житомирській обласній філармонії ім. С. Ріхтера (21 вересня). А 26 вересня завдяки Польському Інституту в Києві та Всеукраїнській асоціації джазу

польський джазовий піаніст Кшиштоф Кобилінський презентував програму «Піано Соло» у київському Будинку кіно. У рамках свого українського туру музикант також виступив у Житомирі (22 вересня), Івано-Франківську (24 вересня) та Чернівцях (26 вересня). 27 вересня в Національному палаці мистецтв «Україна» з концертом до свого 10-річного ювілею виступило тріо *IL Volo* (Італія). А 20 вересня у Міжнародному центрі культури і мистецтв відбувся концерт Сальвадора Собрала (Португалія) в рамках світового туру на підтримку його нового альбому «Paris, Lisboa». У столичних клубах із концертами виступили гурти *Balthazar* (Бельгія), *Evanescence* (США), а також американські виконавці *JMSN* (справжнє ім'я *Kristian Bush*), *Fetty Wap* (Віллі Максвелл), *How To Dress Well* (Том Крелл).

На початку вересня іменита скрипалька Гото Мідорі (США) разом зі своїм учнем, українським скрипалем О. Смовжем здійснила тур Україною. 2 вересня музиканти виступили у Львівському органному залі у супроводі *Ukrainian Festival Orchestra* під орудою І. Остаповича. 4 вересня відбувся концерт у Києві, в Будинку звукозапису Українського радіо, за участі Державного естрадно-симфонічного оркестру України, яким також диригував І. Остапович. А 6 вересня скрипалі зіграли в Одесі з Одеським філармонійним оркестром під керівництвом Хобарта Ерла.

За підтримки Британської Ради в Україні в рамках серії концертів нової британської музики *Selector Live* 20 вересня у Харкові на фестивалі *RAP.UA Showcase* виступив лондонський грайм-виконавець *Yizzy*.

За кордоном

27 вересня до 100-річчя створення Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині у Будапешті було проведено концерт, присвячений творчості М. Лисенка. Твори українського класика пролунали у виконанні угорських та українських оперних співаків і музикантів. Організатором заходу виступило Посольство України в Угорщині разом із Домом українських традицій, Товариством української культури Угорщини та Творчим фондом «Прелюдія».

9 і 10 вересня другий рік поспіль новий концертний сезон у філармонії Грацу відкрив Молодіжний симфонічний оркестр України/*YsOU* разом із Львівською чоловічою хоровою капелюю «Дударик» під орудою арт-директорки *YsOU* та головної диригентки Опери та філармонійного оркестру м. Грац – О. Линів. Подія відбулася у рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019 за підтримки Українського інституту.

Ще однією музичною подією, яку провели в межах Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019, став міжнародний освітньо-концертний проєкт у Відні від Українського інституту та австрійської команди *The Acoustic Project*. Упродовж тижня 20 молодих композиторів у сфері електроакустичної та акустичної музики з різних країн мали можливість пройти майстер-класи від знаних майстрів: Анетт Ванд Горн (Бельгія), А. Загайкевич (Україна), Томаса Горбаха (Австрія) і Жайме Рейша (Португалія). Підсумком занять стали концерти, які дали слухачі та ментори програми у рамках фестивалю акустичної музики *Sounds Around Me* (24–28 вересня).

Своєю чергою репвиконавиця *alyona alyona* (справжнє ім'я О. Савраненко), кантріспівак *Sasha Boole* (О. Буліч), гурти *Tik Tu* та *[O]* вперше представили Україну на найбільшому шоукейс-фестивалі Австрії *Waves Vienna*, який відбувся 26–28 вересня у Відні.

До того ж 21 вересня українська реперка *alyona alyona* (О. Савраненко) отримала міжнародну музичну премію *Anchor award 2019*, яку вручають перспективним молодим талантам на фестивалі *Reeperbahn Festival* у Гамбурзі (Німеччина). Музикантку нагородили за «масивний, динамічний драйв, поставлений на темні ритми, що качають» та за популярність у світі, яку вона здобула всього за рік від початку кар'єри.

А 22 вересня в Гамбурзі (Німеччина) львівський оркестр *K&K Philharmoniker* представив програму «Найкраще із Петра Чайковського» в одному з найсучасніших концертних залів світу – Ельбській філармонії. Диригентами концерту виступили засновник оркестру, композитор Маттіас Георг Кендлінгер і Максиміліан Кендлінгер (Австрія). У заході також взяв участь австрійський піаніст Філіпп Шойхер.

Гурт «ДахаБраха» виступив на масштабному музичному фестивалі *Rock in Rio*, який з 27 по 29 вересня проходив у Ріо-де-Жанейро (Бразилія).

20 вересня гурт «Океан Ельзи» на чолі з С. Вакарчуком зібрав справжній аншлаг на своєму концерті в Мінську (Білорусь).

21–27 вересня в рамках участі Національної музичної академії України ім. П. Чайковського в Мережі музичних академій країн Центральноєвропейської ініціативи (*CEMAN*) студенти закладу виступали у складі міжнародного оркестру *CEMAN*. Зокрема молоді музиканти провели тиждень оркестрових репетицій та два концерти в Хорватії та Італії. Завершальний концерт, присвячений зустрічі міністрів культури та науки, відбувся 27 вересня в Трієсті, в Оперному театрі ім. Дж. Верді (Італія). Організатор події – Консерваторія ім. Дж. Тартіні в Трієсті.

Хореографічне мистецтво В Україні

9 вересня в рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019 у Києві на Сцені 6 Довженко-Центру відбулася прем'єра проекту «Тіло, що рухається» від «Артіль мініфест». До нього увійшли три вистави сучасного танцю: «без назви» від Катарини Людвіг (Австрія), «ЕХІТ» від О. Литвин та «Рефлексія перцепції» від Р. Ліри (Україна).

За кордоном

4 і 5 вересня Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського презентував у рамках XXVI Міжнародного фестивалю опери і балету в Анталії (Туреччина) на сцені Античного театру Аспендос програму «Вихори танцю».

Театр В Україні

Театральні діячі Павел Пассіні, Агата Бізюк, Павел Брайчевський (Польща), Юлія Якубовська та Мартін Борош (Угорщина) взяли участь у міжнародному театральному фестивалі *Open Open Open Golden Gate Theatre Festival*, який 11–15 вересня провів у столиці Київський академічний театр «Золоті Ворота» за сприяння Українського культурного фонду. Окрім майстер-класів та творчих зустрічей закордонні гості також долучилися до III Міжнародного конгресу «Театр крокує Європою», який відбувся 14 вересня за підтримки Департаменту культури КМДА. Під час заходу було піднято такі актуальні теми, як «Шляхи міжнародного обміну», «Український театр в міжнародному просторі», «Проблематика міжнародної співпраці».

Закордонні театри *Hoga Kusten Teaterforening* (Швеція), *Vox Youth Theater* (Угорщина), *Wojnourd Art Theater Group* (Іран) та Академія театру та кіно ім. Діма Амора (Ізраїль) представили свої постановки на VII Міжнародному театральному фестивалі *JoyFest*, який 26–29 вересня відбувся у столиці. Крім того, закордонні гості провели майстер-класи з акторської майстерності для всіх охочих.

З 30 серпня по 15 вересня тривав V Фестиваль мистецтв «Оksamитовий сезон в Одеській опері» за участі провідних артистів опери та балету з Німеччини, Канади, Італії, Ізраїлю та Азербайджану. Яскравою подією форуму став концерт Національної опери Ізраїлю під орудою диригента Ейтена Шмейсера. Арії та дуети з відомих опер, романси та народні пісні виконали ізраїльські солісти Алла Василевицькі, Вероніка Брок і Шай Блох разом із українськими колегами – з. а. України В. Гораєм, В. Добровольським та О. Жмуденком. Видовищним також був масштабний концерт *Odessaballet-gala Classic&modern* за участі провідного соліста *American Ballet Theatre*, *Royal Opera House* та *Dutch National Ballet* Метью Голдінга (Канада). Також у фестивалі взяли участь контртенор Раффаеле Пе, оперні діви Тіціана Карузо (Італія) та Міна Ямазакі (Японія – Італія), виходець з Одеси, знаний піаніст Борис Блох (Німеччина) та н. а. Республіки Азербайджан, диригент Ялчин Адигозалов.

Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва *DniPRO GogolFest*, який 27–29 вересня відбувся в Дніпрі, об'єднав митців з Німеччини, Франції, Литви та України. Зокрема французький режисер Жорж Ганьоре та харківський Театр на Жуках представили спільну діджитал-виставу «Тінь» на основі однойменної казки Г. К. Андерсена. Команда молодіжного берлінського театру *Vazaar Europa* взяла участь у німецько-українському соціально-мистецькому проєкті «11 питань про Україну». А литовський театр танцю *Šokio teatras Dansema* разом із Центром сучасного мистецтва «ДАХ» показав виставу для дітей «Кольорові ігри». Напередодні ж, 26 вересня, у Брюсселі *Мультидисциплінарний фестиваль сучасного мистецтва ГогольFest* було відзначено премією *EFFE Awards 2019–2020*, ініційованою Європейською асоціацією фестивалів (*EFA*). Цього року міжнародне журі на чолі з сером Джонатаном Міллсом обрало п'ять найбільш впливових у своїй сфері європейських фестивалів з-поміж 705.

24–29 вересня за підтримки Українського культурного фонду у Львові пройшов V Міжнародний театральний фестиваль Традиції «Древо» за участі мит-

ців з різних країн. Зокрема театр *Companhia de Teatro de Braga* (Португалія) привіз на фестиваль виставу «Пікассо». Директор Міжнародного інституту Тарковського Чарльз де Брант (Франція) представив аудіовізуальний проєкт «Тарковський. Звуки Землі». Давні духовні наспіви Корсики прозвучали у виконанні чоловічого ансамблю *Tempvs Fvgit* (Франція). Також у рамках події пройшла виставка фото Анн Урек (Швейцарія) та живопису Од Гіет (Франція). Мета фестивалю – відродження народної традиції та демонстрація найкращих взірців з театрального мистецтва, які на ній базуються.

Актор і послідовник театру Буто – Такетеру Кудо (Японія) презентував свою пластичну виставу «Цукерковий вибух» на IV Театральному фестивалі «Кіт Гаватовича», який з 6 по 8 вересня проходив у Львові.

Своєю чергою театр *Relikty* (Чехія) привіз до Харкова на театральноробаністичний фестиваль *Parade-fest* постановку про війну в Україні – «War in Progress». А у освітній програмі форуму режисер Макс Шумахер (Німеччина), композитор та саунд-дизайнер Нік Акорн (Австрія) поділилися своїми поглядами щодо використання технологій у мистецтві. Форум тривав з 18 по 23 вересня.

Актори з Польщі, Грузії, Молдови, Білорусі та Вірменії презентували свій творчий доробок на II Міжнародному фестивалі моновистав «Монологи над Ужем», який проходив 17–22 вересня в Ужгороді. Зокрема Віра Градюк під патронатом Музичного театру в Любліні (Польща) зіграла у виставі «Жовте обличчя» за мотивами однойменного оповідання А. Конан Дойла. Ірина Мегвінетухуцесі з Державного академічного російського драматичного театру ім. О. Гриб'єдова (Грузія) представила музичну моновиставу-бенефіс «Жовтий ангел» за твором Автанділа Варсімашвілі. Олексій Штирбул привіз виставу Державного молодіжного драматичного театру «З вулиці Роз» (Молдова) – «Квіти для Елджернона» за твором Д. Кіза. А Нора Бадалян (Вірменія) – моновиставу «Їхня сестра» за п'єсою Л. Векеманс.

20 вересня прима-балерина *New York City Ballet* і *San Francisco Ballet* Ана Софія Шеллер (Аргентина – США) і танцюрист з українським корінням Микола Городиський (Аргентина) виконали партії Одетти-Оділії та Зігфріда у постановці «Лебедине озеро» за П. Чайковським на сцені Національної опери України.

За кордоном

17 вересня в рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019 під час фестивалю *Musiktheatertage Wien* у Відні з успіхом пройшла європейська прем'єра опери-антиутопії «GAZ». Це спільний проєкт митців з України, США та Австрії, реалізований завдяки гранту програми ЄС *Culture Bridges* та за підтримки Австрійського культурного форуму, Гете-Інституту (Німеччина) і Українського культурного фонду. Джерелом натхнення для опери-антиутопії стала постановка Л. Курбаса «Газ» за однойменним твором німецького письменника Г. Кайзера, здійснена у 1923 р. Режисером опери «GAZ» виступила американка українського походження Вірляна Ткач (*Yara Arts Group*). Оригінальну музику для проєкту створили композитори формації *Nova Opera* – Р. Григорів та І. Разумейко. Хореографію – австрієць Симон Маєр. Сценічне втілення – артисти музично-театральної формації *Nova Opera*.

Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької зі Львова взяв участь у *II Міжнародному фестивалі мистецтв TRANS/MISIE*, який 8–14 вересня проходив у місті Кошице (Словаччина). В українські дні демонструвалися дві вистави: «Небилиці про Івана, знайдені в мальованій скрині з написами» за кіносценарієм І. Миколайчука та «Катерина» за однойменною поемою Т. Шевченка.

9 вересня в Національному театрі опери та балету ім. М. Бієшу, що в Кишиневі (Молдова), Академічний театр «Київ Модерн-балет» презентував виставу «Спляча красуня» П. Чайковського у постановці Р. Поклітару. Подія відбулася в рамках XXVII Міжнародного фестивалю опери та балету імені Марії Бієшу.

Генеральний директор Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша, засновник міжнародного фестивалю «Мельпомена Таврії» – О. Книга очолив міжнародний фестиваль *II Uluslararası Maltepe Tiyatro Festivali*, що 11–15 вересня проходив у Стамбулі. А сам театр став почесним гостем V Міжнародного театрального фестивалю національної драматургії в м. Ахалцихе (Грузія), який тривав з 13 вересня по 13 жовтня. Українці представили виставу «Порожнеча», поставлену з. д. м. України С. Павлюком.

12 вересня трупа Волинського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка представила на XXIV Міжнародному театральному фестивалі «Біла Вежа» в Бресті (Білорусь) комедію Г. Квітки-Основ'яненка «Шельменко-денщик» у постановці режисера П. Гарбуза.

21 вересня під час Всесвітнього фестивалю лялькових театрів у Шарлевіль-Мезьєрі (Франція) відбулася прем'єра вистави «Майдан Інферно» за твором української драматургині Неди Нежданої. Постановка стала спільною роботою фестивалю та ліонської театральної компанії *Collapse* на чолі з Клеманом Перетятком.

Кіно

В Україні

4–8 вересня в столичному кінотеатрі «Жовтень» за підтримки Українського культурного фонду, Державного агентства України з питань кіно, Посольства Королівства Нідерландів в Україні, Французького інституту в Україні та Австрійського культурного форуму в Києві відбувся *VI Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва Linoleum – 2019*. Цього року на форумі було представлено стрічки з понад 40 країн: США, Канади, Бразилії, Великої Британії, Німеччини, Бельгії, Норвегії, Данії, Фінляндії, Португалії, Польщі, Естонії, Молдови, Ізраїлю, Китаю, Японії, Тайваню, Ірану, Лівану тощо. Національний та міжнародний конкурси оцінювали Міхал Бобровскі (Словенія), Мартін Смата (Словаччина) та Саша Рубан (Україна). А до журі Конкурсу комерційної анімації, в якому змагаються музичні кліпи та рекламні ролики, увійшли: Фредерік Сігель (Швейцарія), Нікіта Діакур (Росія – Німеччина) та О. Тертишник (Україна). Перемогу в Міжнародному конкурсі здобув фільм «По пам'яті» Бруно Колле (Франція). А головний приз Конкурсу комерційної анімації отримала робота «Mañana» Пабло Рафаеля Ролдана й Езекеля Торреса (Аргентина). Закордонні стрічки також увійшли до позаконкурсних форумних показів, серед яких: «Програма чорного голландського гумору», «Найкраща австрійська анімація 2018», «Анімовані доку-

менти від *Rising of Lusitania*» від фестивалю *AnimaDoc Film Festival* (Ліверпуль, Велика Британія), феміністична серія «Ladies First», «VR Анімація» та «Érotique est Magnifique».

5–8 вересня за підтримки Держкіно України відбувся XVI Київський міжнародний фестиваль «Кінолітопис», на якому було представлено роботи кінематографістів з Аргентини, Бразилії, Франції, Німеччини, Іспанії, Португалії, Італії, Чехії, Угорщини, Польщі, Литви, Боснії і Герцеговини, Болгарії та Росії. Серед щогорічних міжнародних подій – «Програма польського кіно», яку представив Польський інститут у Києві; «Програма португальського кіно» від клубу *Cine Clube of AVANCA* кінофоруму *AVANCA Film Festival*; «Програма італійського короткометражного кіно»; «Програма, присвячена проблемам довкілля», яку презентував Центр дослідження дельфінів і китів на острові Тенеріфе (Іспанія).

14 вересня у Києві, на території Національного історико-культурного музею «Київська фортеця», відбувся завершальний показ мандрівного *Фестивалю документального кіно просто неба Lampra.doc*, який упродовж літа проходив у семи містах – Варшаві (Польща), Запоріжжі, Житомирі, Кропивницькому, Червонограді Львівської обл., Лисичанську Луганської обл. та Умані Черкаської обл. Щогорічною темою заходу стала любов у різних її проявах. У фестивальній програмі стрічки українського, польського та французького виробництва. Зокрема «Замок» реж. Тадеуш Кабіч, «Навіть не уявляєш, як сильно я тебе люблю» реж. Павел Лозінський (Польща), «Завтра» реж. Сіріл Діон і Мелані Лоран (Франція) тощо. Фільмом-переможцем за рішенням глядачів стала стрічка «Безумовна любов» Рафала Лисака (Польща). Проєкт організовано за підтримки Інституту Адама Міцкевича (Польща), Українського культурного фонду та Держкіно України.

25–29 вересня Харків приймав III Міжнародний кінофестиваль *Kharkiv MeetDocs*, який відбувся за підтримки Федерального міністерства іноземних справ Німеччини та Держкіно України.

Також завдяки Держкіно України з 11 по 15 вересня тривав III Кам'янець-Подільський міжнародний кінофестиваль «Бруківка», на який щогоріч було подано майже 800 фільмів з 70 країн. Найкращими стрічками в міжнародній програмі стали: «Неповноліття» реж. Уліссе Лендаро (Італія) як повнометражний фільм; «Краплини Місяця» реж. Йорам Евер-Хадані (Ізраїль) серед картин короткого метра; «Бувай, крихітко» реж. Пабло С. Пастор (Іспанія) у категорії «Короткометражний фільм жахів»; «Повідомлення в пляшці» реж. Семмі Госсеннір та Олександр Брехер (Франція) як документальний фільм; «Голодування» реж. Захра Ростампур (Іран) серед анімаційних. Найкращим трейлером визнано роботу «Татуювальник» реж. Майкл Вонг (Китай), а найкращий постер створили Етем Онур Білгіч і Онур Доган до картини «Відхилені» (Туреччина).

З 1 вересня до 30 жовтня в рамках проєкту «Кіноклуб. Всеукраїнська мережа» (створений за підтримки програми ЄС *Culture Bridges*) проходять покази фестивалю «Тиждень швейцарського кіно». У програмі найактуальніші художні фільми швейцарського кінематографа: «Невинний» реж. Сімон Жакме; «Щасливий Лазар» реж. Адріано Тардіоло, Альба Рорвахер, Агнеса Граціані; «Мрія Катріни» реж. Даріо і Мірко Бішофбергери тощо. Щого місяця демонстрації фільмів було організовано, зокрема, у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудро-

го, Київській обласній бібліотеці для юнацтва, Харківській бібліотеці Толстого, Рівненській обласній бібліотеці для молоді та інших постійних локаціях кіноклубу. Захід проходить за сприяння компанії *Arthouse Traffic* і Посольства Швейцарії в Україні.

За кордоном

Продюсер, керівник кінокомпанії «Магіка-фільм», співзасновник *Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA* – Г. Кофман та український режисер Т. Дронь стали членами Європейської кіноакадемії. Загалом на кінець вересня до складу інституції входило 52 представника української кіноіндустрії.

Цього місяця українське кіно успішно заявило про себе на міжнародних кінофорумах. Знятий за фінансової підтримки Держкіно України фільм «Атлантида» В. Васяновича визнано найкращим у програмі «Горизонти» LXXVI Венеційського міжнародного кінофестивалю (Італія, 28 серпня – 7 вересня). Також на кінофорумі у головній програмі було представлено копродукційну стрічку «Пофарбоване пташення» В. Маргоуля (Україна – Чехія – Словаччина), а в рамках програми «Тиждень критики» відбулася світова прем'єра картини «Стасіс» Мантаса Кведаравічюса (міжнародна назва «Парфенон», Україна – Литва – Франція). Ще одна прем'єра у Венеції – документальний фільм українського режисера С. Лозниці «Торжество похорону» (Німеччина), змонтований із кінохроніки березня 1953 року. Своєю чергою на XLIV Міжнародному кінофестивалі у Торонто (Канада, 5–15 вересня) нашу країну представили три стрічки: знову ж таки «Атлантида» В. Васяновича у секції «Contemporary World Cinema», «Пофарбоване пташення» В. Маргоуля у програмі «Special Presentation» та «Анна» Декеля Беренсона (Україна – Ізраїль – Велика Британія) у програмі короткометражок «Short Cuts». Окрім того, в рамках фестивального кіноринку традиційно діяв Український стенд із інформацією про можливості кіновиробництва в нашій країні. Стрічка «Mr. Jones» Агнешки Голланд (в українському прокаті «Ціна правди», Україна – Польща – Велика Британія) здобула головну нагороду XLIV Фестивалю польських художніх фільмів «Золоті леви» у Гдині (Польща, 16–21 вересня). А у столиці Польщі 12 вересня на XV Міжнародному кінофестивалі «Єврейські мотиви» відбувся показ картини «Чужа молитва» А. Сеїтаблаєва. Містичний детектив «Сторонній» Д. Томашпольського змагався у конкурсних програмах одразу двох фестивалів – *Fargo Fantastic Film Festival* (Північна Дакота, США, 26–29 вересня) та *Seoul International Film Festival* (Південна Корея, 20–26 вересня). Також у Сеулі в рамках фестивалю *Seoul International Food Film Festival* (Південна Корея, 6–11 вересня) було представлено короткометражку «Смачного» Д. Джулая. Своєю чергою документальний фільм «Documenting Schema» Я. Малащука та Р. Хімея демонструвався в Берліні на кінофестивалі, присвяченому танцю, – *POOL – INTERNATIONALES TanzFilmFestival* (3–8 вересня). Український Оскарівський комітет обрав драму «Додому» Н. Алієва як національного претендента на премію «Оскар» (США) за найкращий фільм іноземною мовою. Ця ж стрічка представить нашу країну на *European Film Awards* від Європейської кіноакадемії, яку ще називають «Європейським Оскаром». Українська картина опинилася серед 46 фільмів,

відібраних комісією конкуру. А короткометражний фільм «Штангіст» Д. Сухоли-ткого-Собчука (Україна – Польща) отримав нагороду на кінофестивалі *Short Film Festival in Drama* (Греція, 15–21 вересня) – кваліфікацію кандидата на здобуття *European Film Awards* у категорії «Найкращий короткометражний фільм».

4–7 вересня у Ризі (Латвія) пройшли Дні українського кіно. Форум розпочався показом фільму «Міф» (реж. Л. Кантер та І. Ясній) на офіційному прийнятті Посольства України в Латвійській Республіці з нагоди Дня Незалежності. Карти-ну представили співрежисер І. Ясній та заступник голови Держкіно С. Недзельський. Загалом до фестивальної програми увійшло п'ять різножанро-вих сучасних стрічок: «Гірська жінка на війні» Бенедикта Ерлінгссона, «Вулкан» Р. Бондарчука, «Михайло та Даниїл» А. Загданського, анімаційний альманах «Моя країна – Україна», створений під керівництвом С. Ковалю. На честь 125-річчя від дня народження О. Довженка демонструвався його фільм «Земля» (1930) у музичному супроводі «ДахиБрахи» та відбулася презентація фотовиставки, при-свяченої творчості легендарного режисера. Організатором події виступила БО «БФ «Двері» за підтримки Держкіно України, МЗС України, Посольства України в Латвії, Ризької Думи, Центру культури Єлгави та Об'єднання українських това-риств Латвії.

14 вересня за підтримки Посольства України в Австралії, в рамках XIII Сіднейського фестивалю андеграундного кіно, відбувся Вечір українського кіно. До програми увійшли такі короткометражні стрічки: «АЙМО» М. Люкова, «Знебарвлена» М. Степанської, «Ленінопад» С. Шимко, «Київська історія» М. Маслобойщикова, «Надзвичайна Сквірт» О. Казьміної, «Голос» М. Ілленка, «Коб-зарський цех» В. Придуралова.

12 вересня в Берліні за сприяння Посольства України в Німеччині відбула-ся прем'єра мюзиклу «Гуцулка Ксеня» О. Дем'яненко. Після перегляду картини було організовано творчу зустріч із акторками стрічки В. Луцик і М. Штирбуловою.

17 вересня у Вільнюсі (Литва) з аншлагом пройшов показ документальної стрічки «Незламні» О. Волинської. Захід відвідали Надзвичайний та Повноваж-ний Посол України в Литві В. Яценківський, міністр національної оборони Литви Раймондас Каробліс, литовські парламентарі, дипломати, представники українсь-кої діаспори та українські бійці, які перебували на лікуванні в Литві. Стрічка об'єднує історії трьох українських жінок, які побували в полоні бойовиків на Донбасі. Фільм знято громадською організацією «Правозахисна група «Січ» за підтримки американських документалістів та Інституту з висвітлення війни та миру (Грузія).

26 вересня у рамках міжнародного фестивалю *XVII Rencontres Cinématographiques de Béjaïa*, який відбувся під патронатом представництва ЄС в Алжирі, пройшла презентація документальної кінострічки про життя в умовах ро-сійської агресії на Донбасі – «Віддалений гавкіт собак» Сімона Леренга Вільмонта (Данія – Швеція – Фінляндія). У заході взяв участь Надзвичайний та Повноваж-ний Посол України в Алжирській Народній Демократичній Республіці М. Субх.

Компанія *NHK* – найбільший радіо- і телемовник в Азійсько-Тихоокеанському регіоні – придбала права на документальний фільм «Співає Іва-

нофранківськтеплокомуненерго» Н. Парфан. Аудиторія телеканалу лише в Японії складає понад 50 млн домогосподарств. Створена за підтримки Держкіно картина стане першим українським документальним фільмом, який покажуть на японському телебаченні.

Візуальні мистецтва

В Україні

Медіа-художники з 16 країн: Бельгії, Іспанії, Італії, Китаю, Колумбії, Мексики, Польщі, Португалії, Румунії, Словенії, Таїланду, Угорщини, Фінляндії, Франції, Японії та України змагалися у конкурсі *III Міжнародного фестивалю світла і медіа-мистецтва Kyiv Lights Festival*, який 28–29 вересня було проведено в столиці на Хрещатику. Перемогу здобув 3D-відеомапінг «Broken Beauty» від Фабіо Вольпі (псевдонім *Dies*, Італія). Друге місце посіла робота «Artificial Nature» від студії *Hotaru visual guerrilla* (Іспанія). На третьому ж твір «Ad astra per aspera» від агенції *EPEP* (Угорщина).

З 26 вересня по 6 жовтня у приміщенні Річкового вокзалу столиці проходила міжнародна медіа-арт виставка «ARTEFACT: Chernobyl 33», яка запропонувала мистецьке переосмислення Чорнобильської катастрофи. У експозиції понад 20 творів від митців з Данії, Іспанії, Італії, Китаю (Тайвань) та України. Роботи поєднують сучасні технології медіа-арту, параметричну архітектуру, лазерні та проєкторні інсталяції, кінект та інші напрями. Над створенням виставки разом із українськими кураторами Я. Костенком і В. Коршуновим працював міжнародний куратор Юрій Лех (Аргентина – Іспанія). Проєкт організовано за підтримки Українського культурного фонду, Міністерства культури України, Міністерства інформаційної політики, Українського інституту, Галузевого державного архіву СБУ, Державної агенції з управління зоною відчуження, Українського національного музею «Чорнобиль», *Артрезиденції Carbon*, ГО «Центр Прип'ять Ком».

13 вересня у Києві в *Креативній спільноті IZONE* розпочалася виставка «Корозія характеру: Людина гнучка», побудована на діалозі між італійськими та українськими художниками нового покоління. Серед митців – Джудітта Вендраме, Антоніо Делла Гуардіа, Джуліо Сквілачотті, Дієго Чібеллі, Паоло Пателлі (Італія) та Є. Анцигін, Є. Белорусець, М. Лиськов, О. Сай (Україна). Італійською кураторкою проєкту виступила Алессандра Тронконе, а українською – К. Філюк. Подія відбувається за підтримки *Fondazione la Quadriennale di Roma*, Посольства Італії в Україні та Італійського інституту культури в Києві. Експозицію можна оглянути до 11 листопада.

З 20 вересня по 20 жовтня у столичному Будинку кіно експонується фотовиставка Інги Дінги (Литва) «Примари темних кімнат». Організатори події – Асоціація аналогової фотографії Литви, Національна спілка фотохудожників України та Національна спілка кінематографістів України.

За кордоном

У межах Двостороннього року культури Україна – Австрія з 20 вересня по 8 жовтня у віденській галереї «Semperdepot» при Австрійській академії образотворчого мистецтва проходила виставка «Між вогнем і вогнем. Українське мистец-

тво зараз». Кураторський проєкт А. Ложкіної і К. Акінші розповідає про новітнє українське мистецтво та трансформації останніх років у країні. У експозиції представлено роботи 22 художників, скульпторів, фотографів, зокрема В. Воротнєва, М. Куликовської, Д. Чичкана, Р. Михайлова, Я. Малащука та ін. Спеціальною подією відкриття виставки стала демонстрація мультимедійної інсталяції М. Шаленного «Міст». Також на виставку привезли монументальні горельєфи радянської доби з колекції львівського Меморіального музею тоталітарних режимів «Територія Терору». Подія стала можливою завдяки Українському інституту та «Zenko Gallery».

25 вересня в Мехіко (Мексика) відкрито виставку «На лінії фронту. Українське мистецтво 2013–2019», на якій представлено роботи провідних українських художників: Є. Никифорова, П. Армяновського, О. Михайлюка, Р. Мініна, Л. Наконечної, М. Рідного, Ж. Кадирової тощо. Серед запланованих заходів також показ 10 документальних стрічок. Локації проєкту – Національний музей культур світу, Музей пам'яті та толерантності та Національна сінетєка. Подія стала можливою завдяки Посольству України в Мексиці, Міжнародному фонду «Відродження» (США) та *Mironova Foundation* і триватиме по січень 2020 р.

З 4 по 16 вересня в Національному артцентрі в Токіо у рамках 104-ї експозиції *NIKATEN* проходила виставка провідних українських художників «The Best of New Ukraine Art». У рамках експозиції представлено графічні та живописні роботи М. Вайсберга, З. Скоропадєнко, О. Стратійчук, Б. Сороки, О. Джураєвої та О. Сиси. Подія відбулася під егідою Посольства України в Японії.

А у межах міжнародного культурного фестивалю *Global Festa JAPAN 2019*, який 28–29 вересня проходив у Токіо (Японія), майстриня петриківського розпису Г. Назаренко провела майстер-клас. Захід організувало Посольство України в Японії за сприяння Мистецької асоціації «Японія – Україна».

Своєю чергою українська художниця І. Мосієнко взяла участь у роботі «Пекінської бієнале» (Китай). Під час заходу мисткиня створила картину, яка увійде до міжнародної виставки до 70-річчя КНР.

Три українські галереї – «Soshenko 33» (Київ), «Артсвіт» (Дніпро) і «СОМЕ ІН» art gallery (Харків) – представили нашу країну на міжнародному мистецькому фестивалі незалежних арт-просторів *Hybrid Festival 2019* у Мадриді (Іспанія, 13–28 вересня). Українські інституції привезли проєкти «Демонтаж» (Т. Ковач, О. Радинський, М. Требухов); «Кіптява» (Д. Ревковський, А. Рачинський); «NA4OMP» (І. Чекачков). Також завдяки спільним зусиллям Українського інституту та іспанського партнера *Hybrid* в рамках фестивалю діяла спеціальна програма «Український Фокус».

13 вересня – 6 жовтня в Українському інституті Америки в Нью-Йорку (США) тривала авторська виставка українського художника П. Сметани «Aftereffect: Landscapes and Still Life».

Фотохудожниця О. Субач представила свої роботи із серії «Бабусі на краю неба» на виставці «Woven Matters», яка проходила в рамках міжнародного фестивалю *Unseen Amsterdam* (Нідерланди, 20–22 вересня).

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

6 вересня журі міжнародного архітектурного конкурсу обрало найкращий проєкт майбутнього Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр» (*ВУНМС*). Це робота австрійської команди архітектурного бюро *Querkraft Architekten* та ландшафтного архітектора *Kieran Fraser Landscape Design*. Концепція проєкту-переможця побудована довкола сприйняття відвідувачів центру. Архітектурне рішення допомагає на фізичному рівні відчутти небезпеку й безпросвітність, які оточили жертв Голокосту. Організатором архітектурного конкурсу виступила німецька компанія [*phase eins*].

6 вересня Мистецький центр «Шоколадний будинок» спільно з Мистецьким фондом Бориса Лур'є (Нью-Йорк, США) відкрив виставку американського художника-нонконформіста та письменника, народженого в СРСР, засновника руху *NO!art* Бориса Лур'є (1924–2008 рр.).

24–30 вересня в Кіровоградському обласному художньому музеї діяла виставка «Старі майстри: видатні австралійські художники, що малювали на корі». Подію урочисто відкрила Надзвичайний та Повноважений Посол Австралії в Україні Мелісса О'Рурк. У експозиції репродукції творів знаних корінних художників Австралії ХХ століття. Пересувну виставку ініційовано Міністерством закордонних справ і торгівлі Австралії та Національним музеєм Австралії. Вона розпочала свою подорож Україною у січні 2017 року і вже демонструвалася у Києві, Львові, Харкові, Краматорську, Покровську Донецької обл, Запоріжжі та Хмельницькому.

За кордоном

Експонати з Національного музею історії України та Львівського історичного музею було представлено на виставці «Привабливість міст: урбанізація Європи у Середньовіччі та Магдебурзьке право» у Музеї історії культури Магдебурга (Німеччина). Виставка проходить з 1 вересня до 2 лютого 2020 р.

А 17 вересня у Національному музеї «Палац Великих князів Литовських» відбулося відкриття виставки одного шедевра з Львівського історичного музею – картини венеційського художника Т. Долабелли «Станіслав Жолкевський представляє королю Сигізмунду III та королевичу Владиславу на Сеймі 1611 р. спійманих царів Шуйських» (перша чверть XVII ст.). У вільнюському музеї картину можна оглянути до серпня 2021 р.

Література В Україні

18–22 вересня у Львові за підтримки Українського культурного фонду відбувся *XXVI BookForum*. Фокусна тема фестивалю – «Відшукування причетного». Почесними гостями події стали лауреатка Букерівської премії 1997 року Арундаті Рой (Індія), письменники Ельчін Сафарлі (Азербайджан) та Мар'ям Петросян (Вірменія – Росія). Усі вони представили українські переклади своїх творів. Загалом у форумі взяли участь автори з понад 30 країн: Австрії, Азербайджану, Білорусі, Болгарії, Боснії і Герцеговини, Великої Британії, Греції, Грузії, Ізраїлю, Індії, Іра-

ну, Італії, Іспанії, Канади, Литви, Лівану, Македонії, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Португалії, Палестини (Газа), Сербії, Словаччини, Словенії, США, Туреччини, Франції, Хорватії, Чехії, Швеції, Шотландії, Японії тощо.

5–8 вересня відбувся *X Міжнародний поетичний фестиваль Meridian Czernowitz*, який реалізується у межах проєкту «Пауль Целан 100. Меридіан великого майстра німецької мови: Чернівці – Париж – Вічність». У відкритті події взяла участь Надзвичайний та Повноважний Посол Німеччини в Україні Анка Фельдгузен. А цього річного заходу, зокрема, присвячено пам'яті колишньої директорки Гете-Інституту в Україні В. Багальянц, яка була однією із засновниць фестивалю. Гостями форуму стали: Леа Шнайдер, Бйорн Кулігк, Ута Акерман (Німеччина); Юліан Шуттінг, Вольфганг Германн (Австрія); Ільма Ракуза, Саша Гарцетті (Швейцарія); Нуріт Зархі, Шимон Адаф (Ізраїль). Традиційно під час фестивалю відбулися поетичні читання його країн-учасниць, численні презентації та творчі зустрічі.

25–29 вересня Одеса приймала V Міжнародний літературний фестиваль, до якого долучилися письменники зі США, Великої Британії, Франції, Швейцарії, Австрії, Німеччини та Угорщини. Це, зокрема, Франц Голлер, Томас Сандоз (Швейцарія), Максим Біллер, Дурс Грюнбайн (Німеччина), Генрі Марш (Велика Британія), Юрій Сльозкін (Росія – США), Терезія Мора (Угорщина) та ін. Подія відбулася за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини.

Письменники з Чехії, Польщі, Болгарії та Білорусі взяли участь у Міжнародному літературно-мистецькому фестивалі «Лісова пісня», який 5–8 вересня пройшов у Луцьку й на Ковельщині.

7 і 8 вересня у Сумах за підтримки Гете Інституту в Україні та Французького інституту в Україні відбулася презентація франко-німецького проєкту «Колона Морріса». У межах заходу проведено зустрічі з німецьким письменником Юргеном Баншерусом і французькою романісткою Ліан Гійом та лекцію «Популяризація читання» від Йоргена Банчеруса (Німеччина). Також було облаштовано мобільну бібліотеку з 400 книг німецькою, французькою та українськими перекладами.

4 вересня у Кременці Тернопільської обл. пройшов XV Літературно-мистецький форум «Діалог двох культур», присвячений 210-річчю від дня народження Ю. Словацького.

За кордоном

Українська видавчиня Анетта Антоненко отримала одну із головних міністерських відзнак Французької Республіки – звання Кавалера ордена мистецтв та літератури. Діячку відзначено за її внесок у популяризацію сучасної французької та франкомовної літератури.

26–29 вересня на щорічному міжнародному книжковому ярмарку *Bokmässan International Book Fair* у Гетеборзі (Швеція) діяв Український стенд. Майданчик організовано зусиллями представників Українського альянсу в Швеції та Посольства України у Королівстві Швеція.

27 вересня в Українському культурному центрі в Парижі відбулася презентація першої франкомовної антології українських п'єс «Від Чорнобиля до Криму»

(вид-во «Еспас д'ен Інстан», Франція). Видання побачило світ за підтримки Національного центру книги Франції та Міжнародного конкурсу драматургів у Ліоні. Серед авторів – С. Жадан, О. Ірванець, О. Вітер, П. Ар'є, Неда Неждана та ін. Остання також разом із Домініком Долм'є виступила упорядником книги. Презентація відбулася за підтримки проєкту *i-Portunus*, який фінансується програмою ЄС «Креативна Європа».

19 вересня за сприяння Посольства України в Словаччині, Словацько-українське товариство м. Братислава спільно з Музично-драматичним ансамблем ім. Т. Шевченка провели вечір української поезії та прози до 250-річчя від дня народження І. Котляревського.

Бібліотеки В Україні

14 вересня у Дніпрі було відкрито Бібліотеку української діаспори ім. Джона МакКейна. Основою книгозбірні стала, зокрема, колекція книжок В. (Мірка) Пилишенкова – українця, який мешкає у США, професора, директора Української громадської бібліотеки міста Рочестер.

За кордоном

5 вересня Надзвичайний та Повноважний Посол України у Соціалістичній Республіці В'єтнам О. Шовкопляс передав Національній бібліотеці В'єтнаму 112 примірників книги «Тропічна скрипка», до якої увійшли твори відомих українських письменників, перекладені в'єтнамською. Автором збірника є Ву Туан Хоанг – письменник, перекладач, викладач Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Книги будуть доступні у читальних залах Ханюю та в'єтнамських провінцій.

Наприкінці вересня Посольство України у Фінляндії та Міжнародний український культурний центр розпочали спільну кампанію з поповнення фондів публічних бібліотек Фінляндії книгами про Україну.

Просвітництво В Україні

7 вересня Французький інститут провів у столиці Дні відкритих дверей за участі Надзвичайного та Повноважного Посла Франції в Україні Етьєна де Понсена. Під час заходу відбулися пробні уроки, майстер-класи, концерт українських виконавців *GrozovSka Band* та *DJ Derbastler*. Спеціальною гостею події стала письменниця Ліан Гійом, яка у 2000–2004 рр. проживала в Україні. Авторка презентувала свій роман «Блукальці. Українська хроніка» (вид-во «Пульсари»).

З 15 по 18 вересня Київ та Чернігів відвідав американський репер *Wordsmith* (Ентоні Паркер). Подія відбулася за підтримки Посольства США в Україні та міжнародної благодійної організації «СОС Дитячі Містечка» Україна. Музикант провів мотиваційний диспут-перформанс для підлітків про соціальну місію та протидію булінгу; прочитав лекцію разом із уповноваженим президента України з прав дитини М. Кулебою; дав спільний концерт із українськими виконавцями *Glava94*, *Dee the Conscious One*, *Tricky Nicki*, *DJ Shon Kickit*.

Культура і мистецтво для людей з інвалідністю За кордоном

Цього місяця в Києві було закінчено роботу над постановкою «Аргонавти», яка стала кульмінаційним завершенням 4-річної програми Британської Ради «Unlimited: Making the Right Moves», у рамках якої в Україні проходили майстерні та освітні форуми, присвячені культурному життю людей з інвалідністю. До створення вистави долучився художній керівник *Lost Dog* Бен Дюк і продюсерка Даглас-Аллен із компанії *Candoco* (Велика Британія). У виставі залучені актори з інвалідністю і без з України, Грузії, Вірменії та Азербайджану. Прем'єра «Аргонавтів» відбулася 25 вересня у Тбілісі під час культурного сезону «Велика Британія/Грузія 2019: Нові горизонти», у фокусі якого – промоція інклюзивності в мистецькому секторі. А 28 вересня виставу представили на національному фестивалі «Насімі» в Баку (Азербайджан).

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко,
завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,53. Б/т. Зам. 104. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12